

Univerzita Karlova Praha

Fakulta sociálních věd

Katedra veřejné a sociální politiky (magisterský program veřejná a sociální politika)

Posudek diplomové práce

Advokáční koalice a tvorba politik na ochranu před domácím násilím v České republice

Autor práce: Marie Klusáčková

Posudek vedoucího práce: MUDr. Petr Háva, CSc.

Datum: 18.6.2012

Téma práce je z hlediska vývoje českého právního řádu aktuální, je dokladem modernizace platné právní úpravy se zaměřením na mechanismus legislativního procesu.

Výzkumným problémem je proces tvorby politik boje proti domácímu násilí v ČR, jeho řídicí proměnné. Formulace cílů na str. 18 je ještě pod silným vlivem analytického rámce, odvozeného od teorie advokačních koalic. V tomto rámci se autorka zaměřila především na procedurální aspekty. I když poslední výzkumná otázka se také zsměřuje na limity využití teorie advokačních koalic v této souvislosti, tj. s procesem tvorby politik boje proti domácímu násilí.

Přehled souvisejících teoretických poznatků patří k jedné z nejzdařilejších částí práce. Jsou zde v potřebné míře strukturovány různé formy/typy domácího násilí, rozebrány teorie příčin vzniku. Hlubší pozornost by bylo možné a zřejmě i potřebné věnovat právě vývoji politik boje proti domácímu násilí, vývoji lidských práv ve vztahu k ženám a dětem v posledních 20 letech. Autorka sice dospívá v průběhu práce a uvádí také v samotných závěrech, že samotné využití teorie advokačních koalic ještě nemusí vést k odpovídající reflexi obsahových a normativních aspektů samotného legislativního a demokratického procesu. V samotné empirické části práce se již podařilo pracovat s modelem advokačních koalic jako s dílčím přístupem, který je doplněn podrobnější detaily legislativního procesu v ČR a také odkazem na systém víceúrovňového vládnutí.

Větší orientace na vývoj lidských práv se vztahem, ženám a dětem by vedl k hlubšímu objasnění mechanismu modernizačního vývoje politiky boje proti násilí. Zejména jde o vývoj v posledních 20 letech, role jakou v tomto vývoji sehrála OSN a v Evropě pak Rada Evropy. Pro vývoj v ČR pak skutečnost vstupu Československa do Rady Evropy v roce 1991. Vývoj lidských práv se totiž stal silným vnějším faktorem pro vývoj práv dětí, žen, diskriminovaných a vylučovaných skupin, migrantů. Zde pak existují silné paralely mezi jednotlivými oblastmi. Vliv vývoje lidských práv a jejich argumentační využití sehrálo významnou roli např. také v oblasti vývoje práv homosexuálů a lesbiček. Samotné procedurální mechanismy vývoje na národní úrovni jsou pak determinovány ve významné míře stupněm (ne)znalosti lidských práv a jejich vývoje, ideologickou substitucí neinformovanosti, negativními postoji vůči vývoji lidských práv, pragmatickými důsledky recepce lidských práv do českého právního řádu – řada těchto vlivů vyla i autorkou v práci dobře zachycena. Z tohoto hlediska bych polemizoval s první větou v části 3.6.6 (str. 39) a sice, že přístup lidských práv

byl vystřídán přístupem veřejného zdraví. Lze rozumět konstatování, že v některých státech se nemusí dařit dosáhnout vyrovnaný vývoj uplatnění jednotlivých dimenzí jako jsou lidská práva a nebo veřejné zdraví. Rozhodně však nelze jedno nahrazovat (vystřídat) druhým.

Část 3.6.5 věnovaná „přístupu lidských práv“ by si ve vztahu k vývoji politiky boje proti domácímu násilí zasluhovala mnohem větší pozornost. Z obecného hlediska jde o to, čemu je v rámci výzkumu, obecně v procesu vývoje teorie, věnována pozornost. Zde je pak zjevně významné nakolik se daří dosahovat při vývoji teorie vyváženosti mezi procedurálními a normativními aspekty. Určitě zajímavým příkladem diskuse takového vývoje by mohla být publikace Shapiro, I., Habermas, J. Teorie demokracie dnes. Filosofie, Praha 2001. Lze doporučit i úvodní text Milana Znoje k této publikaci. S Marií Klusáčkovou jsme několikrát diskutovali úskalí důrazu na procedurální aspekty při formování výzkumného plánu. Autorka tuto naši diskusi v práci reflektovala a je si tedy dobře vědoma těchto rozdílů. Dobře se to projevuje v tom, že je schopna kriticky rozvinout diskusi úskalí při event. výlučném využití teorie advokačních koalic. I když sama tato teorie obsahuje kontextuální faktory a je možné do ní také vývoj v oblasti lidských práv a mezinárodní vývoj zahrnout. Záleží na tom, jak je model advokačních koalic v konkrétním výzkumu využit.

K dalším zdařilým částem práce patří druhá kapitola, věnující se **metodickému přístupu. Výzkumný plán je pojat jako případová studie** vývoje politiky boje proti domácímu násilí v ČR v posledních 20 letech. Velkou výhodou autorky byla možnost zúčastněného pozorování, získat osobní zkušenosti s průběhem legislativního procesu a jeho účastníky. To jí nejen usnadnilo sběr dat, ale umožnilo jí porozumět praxi legislativního procesu v ČR. Méně explicitní pozornosti je v této části věnováno způsobům zpracování pořízených dat- tato část je řešena formou odkazu.

V empirické části práce (kapitola 6.) se pak Marie Klusáčková věnuje detailům vývoje politiky boje proti domácímu násilí v posledním desetiletí v ČR. Zde je poznatkovým přínosem rozdělení na koalici aktérů, podporujících vývoj právní úpravy a na druhé strany pak reflexe konzervativních argumentů a snahy o zpomalení vývoje v této oblasti. Poznatky každé takto zaměřené případové studie jsou dobře srovnatelné a využitelné s podobnými případy vývoje práva, vývoje určité veřejné politiky, reagující na existující sociální problémy. V empirické části práce se podařilo velice efektivně využít možnosti, které se nabídly autorce díky jejím získaným zkušenostem cestou přímých kontaktů s aktéry tvorby politiky boje proti domácímu násilí a to na různých úrovních legislativního procesu v ČR.

Souhlasím s předložením práce k obhajobě a celkově ji navrhuji hodnotit jako výbornou.